

Lausunto oikaisuvaatimukseen vs. palvelualuejohtajan tekemästä päätöksestä (PPHVADno2025-8890)
5.6.2025 § 8

Asian tausta

Perhe- ja sosiaalipalveluiden ja OYS psykiatrian toimialueella on ollut haettavana erikoislääkärin virka psykoosit ja nuorisopsykiatrian osaamiskeskuksen syömishäiriöyksikköön. Virka on ollut haettavana 20.3.-17.4.2025 välisenä aikana.

Syömishäiriöyksikön erikoislääkärin tehtävänä on vastata moniammatillisten tutkimusten ja hoitojen suunnittelusta ja osaltaan toteuttamisesta ja yksikön toiminnan kehittämisestä. Erikoislääkärillä on velvollisuus osallistua erikoistuvien lääkäreiden perehdyttämiseen, ohjaamiseen ja kouluttamiseen. Virkaan sisältyy takapäivystysvelvollisuus. Tilanteessa, jossa erikoissairaanhoidon kohdistuu merkittäviä rakenteellisia muutoksia, tehtäväkuvaan voi tulla muutoksia.

Työnantaja on ilmoittanut hakuilmoituksessaan arvostavansa monipuolista kliinistä osaamista syömishäiriöpotilaiden hoidossa sekä ilmoittanut odottavansa virkaan valittavalta yhteistyökykyä, kiinnostusta toiminnan kehittämiseen, joustavuutta ja hyviä vuorovaikutustaitoja sekä hyvää suomen kielen suullista ja kirjallista taitoa. Kokemus nuorisopsykiatrisesta työstä katsotaan eduksi.

Erikoislääkärin viran kelpoisuusvaatimuksena on terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa 559/94 säädetty laillistus tai lupa toimia lääkärin tehtävissä sekä erikoislääkärin pätevyys virkaan soveltuvalla erikoisalalla. Soveltuva erikoisala on nuorisopsykiatria tai psykiatria.

Tehtävää on hakenut kaksi henkilöä, jotka molemmat ovat täyttäneet viran kelpoisuusvaatimukset. Molemmat hakijat on haastateltu.

Vs. palvelualuejohtaja on tehnyt viran täyttämistä koskevan viranhaltijapäätöksen (PPHVADno2025-8890) 5.6.2025 § 8, joka on annettu tiedoksi 9.6.2025.

Oikaisuvaatimus

Asianosainen on vaatinut 21.6.2025 saapuneella oikaisuvaatimuksellaan, että aluehallitus kumoaa viranhaltijapäätöksen, koska se on lainvastainen. Oikaisuvaatimus on saapunut asetetussa määräajassa.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on perustellut vaatimustaan mm. seuraavasti:

1. Päätös ei ole perustunut perustuslain 125 § mukaisiin yleisiin nimitysperusteisiin
2. Oikaisuvaatimuksen tekijällä on virkaan valittua henkilöä pidempi työkokemus nuorisopsykiatrian erikoislääkärin tehtävistä. Hänellä on myös valittua henkilöä laajempi koulutustausta ja hän on työskennellyt työuransa varrella useissa eri syömishäiriöihin erikoistuneissa yksiköissä. Nämä osoittavat hänen näkemyksensä mukaan hänen yhteistyökykyään ja joustavuuttaan työskennellä eri organisaatioissa. Oikaisuvaatimuksen tekijä on ollut tuomassa uutta toimintamallia syömishäiriöiden

poliknikalle sekä osallistunut lääketieteen opiskelijoiden koulutukseen syömishäiriöiden osalta sekä perehtynyt Pohteen kehittämiskohteisiin ja THL:n selvitykseen.

3. Valintaperusteissa on painotettu subjektiivisia ominaisuuksia ilman konkreettista näyttöä siitä, että virkaan valittu olisi näissä ominaisuuksissa selkeästi parempi.

Perustelut

Yleiset nimitysperusteet

Julkisesti haettavana olleeseen virkaan voidaan ottaa kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003, jäljempänä viranhaltijalaki) 5 §:n mukaan vain henkilö, joka on hakenut sitä kirjallisesti ennen hakuajan päättymistä ja silloin täyttää kelpoisuusvaatimukset.

Perustuslain 125 § mukaiset yleiset nimitysperusteet ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Perustuslain säännös edellyttää hakijoiden ansioiden vertailua. Koulutuksen ja työkokemuksen ohella on arvioitava viran hoitamisen kannalta merkityksellisiä henkilökohtaisia ominaisuuksia. Tämän harkinnan perusteella valitaan ansioitunein hakija.

Valinta erikoislääkärin virkaan on tehty esittelystä. Esityksessä on huomioitu virkaa hakeneiden ansiovertailut, haastattelussa esiin tulleet seikat sekä henkilökohtaiset ominaisuudet. Valittujen ansiovertailusta on laadittu erilliset muistiot, joissa virkavalinnan kannalta ratkaiseva osaaminen ja ominaisuudet on arvioitu suhteessa toiseen hakijaan. Valittavaksi esitetty on katsottu kokonaisuutena arvioituna tehtävään soveltuvimmaksi hakijaksi.

Virkavalinta ei ole tapahtunut yleisten nimitysperusteiden vastaisesti. Asiaa perustellaan edelleen myös seuraavissa kohdissa.

Työkokemuksen ja soveltuvuuden vertailu

Oikaisuvaatimuksen tekijällä on pidempi työkokemus kuin virkaan valitulla henkilöllä. Hänellä on kokemusta erikoislääkärin työstä yksi vuosi, kun valittavalla työkokemusta on yhteensä kymmenen vuotta.

Oikeuskäytännössä on kuitenkin katsottu, että suurelta erot työkokemuksen määrässä eivät ratkaise asiaa virkavalinnassa, vaan ratkaisevia voivat olla hakijan henkilökohtaiset ominaisuudet, joista saadaan tietoa mm. haastattelussa.

Tapauksen kannalta relevanttia oikeuskäytäntöä osoittavat mm. seuraavat tapaukset:

Tapauksessa KHO:2005:44 virkaan tuli valituksi henkilö, jolla oli työkokemusta johtamistehtävistä 3 kk ajalta siinä missä muilla kärkihakijoilla oli 13 v (B) ja 20 v (C). Opetuslautakunnan päätös valita kysymyksessä olevaan virkaan lyhimmillä työkokemuksella ollut hakija A oli perustunut hakijoiden vertailuun, jossa koulutuksen ja työkokemuksen lisäksi oli otettu huomioon opetuslautakunnan suorittamassa haastattelussa esille tulleet seikat sekä A:n, B:n ja C:n henkilökohtaiset ominaisuudet. KHO katsoi, että opetuslautakunta ei päättäessään kokonaisarvion

perusteella valita kysymyksessä olevaan rehtorin virkaan A:n ollut menetellyt yleiset virkanimitysperusteet sisältävän perustuslain 125 §:n 2 momentin vastaisesti.

KHO 25.3.2008/615 Sosiaalityöntekijän virkaan valittiin kelpoisuusvaatimukset täyttänyt hakija, jolla oli sosiaalityöntekijän kokemusta vain opiskeluajoiltaan. Vaalista valitti hakija, jolla oli noin 19 vuoden kokemus sosiaalityöntekijän viran tehtävistä. Hänen esimiehiltään saadun tiedon perusteella hänellä ei ole katsottu olevan riittäviä valmiuksia kaikkien virkaan sisältyvien tehtävien hoitamiseen. KHO totesi, että kun otetaan huomioon Suomen perustuslain 125 §:n 2 momentin mainitsevat yleiset nimitysperusteet, ratkaisevaa ei ole kertyneen virka- tai työuran pituus, vaan huomiota on kiinnitettävä tehtävien aiempaan hoitamiseen ja muihin ansioihin kokonaisuudessaan.

HO 17.4.2002/893 Kunta oli voinut laillisesti valita yläasteen maantiedon ja biologian lehtorin virkaan vuonna 1971 syntyneen henkilön, jolla oli työkokemusta noin 3,5 vuotta. Valinnan riitauttaneella, vuonna 1950 syntyneellä opettajalla oli sama koulutus ja kokemusta opettajana noin 15 vuotta. Päätös oli perustunut myös hakijoiden henkilökohtaiseen haastatteluun ja haastattelussa esille tullessiin seikkoihin ja hakijoiden henkilökohtaisten ominaisuuksien arviointiin. Valintapäätös ei ollut perustuslain 125.2 §:n vastainen.

Työnantaja on edellyttänyt hakuilmoituksessa monipuolista kliinistä osaamista syömishäiriöpotilaiden hoidossa sekä ilmoittanut odottavansa virkaan valittavalta yhteistyökykyä, kiinnostusta toiminnan kehittämiseen, joustavuutta ja hyviä vuorovaikutustaitoja sekä hyvää suomen kielen suullista ja kirjallista taitoa. Kokemus nuorisopsykiatrisesta työstä on katsottu eduksi. Työnantaja ei ole edellyttänyt tehtävään valittavalta koulutusosaamista tai terapiakoulutusta.

Työnantaja on selvittänyt hakijoiden soveltuvuutta haastattelussa seuraavilla kysymyksillä, jotka on esitetty molemmille virkaa hakeneille henkilöille:

- Miksi haet syömishäiriöyksikön erikoislääkärin tehtävää?
- Mitä tiedät syömishäiriöyksiköstä ja sen sijoittumisesta hoitoketjussa?
- Millainen erikoislääkärin tehtävänkuvan syömishäiriöyksikössä pitäisi mielestäsi olla?
- Millaista osaamista syömishäiriöyksikön henkilökunta (päiväsairaala/pkl) tarvitsee?
- Miten olet tullut yleensä toimeen muiden työntekijöiden kanssa? Entä potilaiden?
- Miten tulet toimeen sen kanssa, että potilaita hoidetaan määrämittäisesti?
- Miten kehittäisit syömishäiriöiden hoitoa olemassa olevilla resursseilla? Miltä syömishäiriöyksikkö näyttää viiden vuoden päästä?
- Vahvuutesi ja heikkoutesi haettavan tehtävän suhteen?
- Jos tulet valituksi, miten rakennat luottamusta henkilökunnan kanssa?
- Jos tulet valituksi, miten toimit oman yrityksesi kanssa? (Tämä kysymys tehtiin vain oikaisuvaatimuksen tekijälle, koska tehtävään valitulla ei ollut tai ole syömishäiriöyksikön kanssa samalla toimialalla olevaa yritystä.)

Työnantaja on tehnyt haastattelun perusteella liitteenä olevan vertailun molemmista hakijoista. Oikaisuvaatimuksen tekijän osalta työnantaja on todennut, että hän ei ole kyennyt esittämään näkemyksiä yksikön tai henkilöstön osaamistarpeista eikä hän ollut ottanut etukäteen selvää yksikön rakenteesta tai toiminnasta. Hän ei myöskään kyennyt pohtimaan haettavan tehtävän ja koko syömishäiriöyksikön asemaa tulevaisuudessa.

Syömishäiriöyksikön toimintaan on suunniteltu lähivuosina lisättäväksi enenevästi poliklinikkatoimintaa päiväsairalatoiminnan lisäksi, mikä on selkeä muutos aiempaan. Psykiatrian palvelualueen toiminta on myös muutoin merkittävässä muutoksessa ja uusien toimintamallien käyttöönottoaminen vaatii joustavuutta ja kehittämisotetta. Tästä syystä näitä ominaisuuksia on painotettu myös haastattelussa.

Virkavalinta on tehty kokonaisarvioinnin perusteella. Oikaisuvaatimuksen tekijän kokemus on kiistatta pidempi. Hän on myös hankkinut itselleen useita syömishäiriöiden hoitoon liittyviä koulutuksia. Työnantaja ei ole kuitenkaan edellyttänyt valittavalta näitä koulutuksia.

Subjektiiivisten ominaisuuksien arviointi

Oikaisuvaatimuksen tekijä on katsonut, että valintaprosessissa on painotettu subjektiivisia ominaisuuksia ilman konkreettista näyttöä, että valittu hakija olisi näissä ominaisuuksissa selvästi parempi.

Työnantaja on tuonut hakuilmoituksessa selkeästi esille millaisia ominaisuuksia se edellyttää valittavalta henkilöltä. Haastattelukysymykset on edellä mainitulla tavalla laadittu siten, että vaadittuja ominaisuuksia pystytään selvittämään ja arvioimaan. Haastatteluun ovat osallistuneet vs. osaamiskeskusjohtaja Riikka Roisko ja apulaisylilääkäri Kristiina Moilanen, jotka ovat tehneet arvioinnin. Arviointi ei siten perustu vain yhden henkilön mielipyyksiin. Valintakriteerit on kirjattu erilliseen taulukkoon, jossa hakijoita on arvioitu keskenään. Työnantaja ei ole siten arvioinut vain valitun henkilön ansioita. Huomioitavaa on, että työnantajalla on oikeus harkita mitä hakijoiden ominaisuuksia painotetaan, kuten eduskunnan oikeusasiamies on linjannut ratkaisussaan EOA 22.6.2006, dnro 13/4/05.

Lausunnon laativat

Riikka Roisko
vs. osaamiskeskusjohtaja

Mari Saari-Somero
henkilöstöpäällikkö